

УДК 37.091.33:004

*Ушаткіна С.О., викладач
Криворізький національний університет*

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У сучасних умовах цифровізації освіти проблема підвищення мотивації здобувачів освіти набуває особливої актуальності, оскільки традиційні методи навчання не завжди забезпечують достатній рівень залученості та активності. Попри активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), їх використання часто має фрагментарний характер і не завжди спрямоване на формування внутрішньої мотивації [1]. Це зумовлює необхідність переосмислення ролі ІКТ не лише як технічного засобу, а як педагогічного інструменту цілеспрямованого мотиваційного впливу.

Сучасні підходи до використання ІКТ у навчанні свідчать, що їх мотиваційний потенціал реалізується за трьома основними напрямками: забезпечення когнітивної активності, підтримка автономності та розвиток рефлексії результатів навчання. Цифрові освітні середовища створюють умови для активної взаємодії з навчальним матеріалом, змінюючи характер пізнавальної діяльності з репродуктивної на продуктивну [2]. Це проявляється у виконанні інтерактивних завдань, роботі з цифровими ресурсами та моделюванні практичних ситуацій, що стимулює інтелектуальну активність і підвищує інтерес до навчання.

Важливим аспектом є забезпечення автономності навчання, що досягається завдяки можливості вибору темпу, послідовності та форм виконання завдань. ІКТ дозволяють реалізувати адаптивний підхід, за якого здобувач освіти стає активним суб'єктом навчальної діяльності, а не пасивним споживачем інформації. Це сприяє формуванню внутрішньої мотивації, оскільки навчання набуває особистісного значення та враховує індивідуальні потреби [4].

Окреме значення має забезпечення оперативного зворотного зв'язку та візуалізація результатів навчання. Цифрові інструменти дозволяють відстежувати прогрес у вигляді зрозумілих показників, що створює умови для самоконтролю та рефлексії. У цьому випадку мотивація формується не через зовнішнє стимулювання, а через усвідомлення власних досягнень і динаміки розвитку [5].

Узагальнення педагогічної практики свідчить, що найбільш ефективним є комплексне використання ІКТ, яке поєднує інтерактивність, адаптивність і наочність результатів. Такий підхід

підвищує рівень залученості здобувачів освіти та сприяє переходу до активної, самостійної навчальної діяльності, орієнтованої на пошук, аналіз і застосування знань. У результаті формується стійка мотивація, що базується на інтересі до навчання та розумінні його практичної значущості.

Водночас ефективність використання ІКТ залежить від їх педагогічно обґрунтованої інтеграції у навчальний процес. Застосування цифрових технологій без чіткої дидактичної мети не забезпечує належного мотиваційного ефекту [3]. Отже, визначальним чинником є не сама наявність ІКТ, а методика їх використання, спрямована на активізацію пізнавальної діяльності та розвиток внутрішньої мотивації.

Таким чином, наукова новизна дослідження полягає у розгляді ІКТ як інструменту цілеспрямованого впливу на мотиваційну сферу здобувачів освіти через поєднання когнітивної активності, автономності та рефлексії результатів навчання, що розширює підходи до їх використання в сучасній освіті. Практичне значення полягає у можливості застосування запропонованого підходу під час розроблення навчальних курсів та організації освітнього процесу в умовах цифрового середовища. Перспективи подальших досліджень пов'язані з експериментальною перевіркою ефективності запропонованих підходів у різних освітніх контекстах. Окремої уваги потребує вивчення впливу конкретних цифрових інструментів на формування довготривалої внутрішньої мотивації здобувачів освіти. Це дозволить уточнити методичні засади використання ІКТ у навчальному процесі та підвищити його результативність.

Список використаних джерел:

1. Биков В. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті: стан і перспективи розвитку. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2012. № 1. С. 5–18.
2. Морзе Н. В. *Основи інформаційно-комунікаційних технологій в освіті*. Київ: Видавнича група BVH, 2010. 352 с.
3. Спірін О. М. Цифрові технології в освіті: теоретико-методологічні засади. *Педагогіка і психологія*. 2018. № 3. С. 15–22.
4. Deci E. L., Ryan R. M. *Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior*. New York: Springer, 1985. 371 p.
5. Mayer R. E. *Multimedia Learning*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. 304 p.